

Oceňujeme správně bolestné a ztížení společenského uplatnění u úrazů (nejen) páteře a míchy?

MUDr. Martin Němec
Neurologická klinika LF MU a FN Brno

Který z následujících pacientů dostane za nemateriální újmu na zdraví nejvíc a který nejméně?

- **Pacient A:** při dopravní nehodě jako spolujezdec utrpěl distorzi krční páteře, nemá trvalé následky
- **Pacient B:** spadl na zahradě ze žebříku při česání ovoce, způsobil si frakturu L1, reziduálně má paraparézu DKK lehkého st.
- **Pacient C:** v zaměstnání spadl z lešení, způsobil si frakturu L1, reziduálně má paraparézu DKK lehkého st.

Nemajetková újma na zdraví a zákon 89/2012 Sb., občanský zákoník (o.z.) *účinnost od 1.1.2014*

- § 2956 o. z.

škůdce je povinen odčinit škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.

- §2958 o. z.

Při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

Nemajetková újma na zdraví

Bolest

- tělesné a duševní strádání
- nepříjemný smyslový a citový zážitek spojený se skutečným nebo hrozícím poškozením tkáně
- dyskomfort, stres, obavy spojené s bolestivým stavem

Ztížení společenského uplatnění (při překážce lepší budoucnosti)

- Následky škody na zdraví, které jsou trvalého rázu a mají prokazatelně nepříznivý vliv na uplatnění poškozeného v životě a ve společnosti

Další nemajetkové újmy

- Nebolestivé a nepřetrvávající stavy spojené s poškozením zdraví, které nepříznivě dopadají do osobnostní sféry
- Případné **další obtíže, jejichž míra je excesivní** tím, že překračuje obvyklou zátěž poškozeného při podrobení se omezením plynoucím z léčby (nad rámec komplikací ocenitelných procentním zvýšením)

Další nemajetkové újmy - příklady

- mnohatýdenní přišití končetiny v nepřírozené poloze při tvorbě a přenosu různých laloků při rekonstrukční chirurgii,
- dyskomfort při délce hospitalizace přesahující obvyklou mez pro obdobné případy,
- selhání funkce orgánů následkem úrazu, které samo o sobě nebolí, ale zraněného ohrožuje na životě

www.nsoud.cz → Rozhodovací činnost → Metodika k § 2958 o.z.

The screenshot shows the website www.nsoud.cz with the following elements:

- Navigation Menu:** O Nejvyšším soudu, Úřední deska, **Rozhodovací činnost** (highlighted with a red arrow), Pro veřejnost a média, Symposia, semináře, Zahraniční vztahy, Kontakty, Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek.
- Search Bar:** Hledat na stránkách
- Language:** CZ | EN
- Article Title:** Metodika k § 2958 o.z.
- Article Content:**
 - Metodiku vzalo občanskoprávní a obchodní kolegium dne 12. 3. 2014 na vědomí.**
 - Ustanovení § 2958 o. z. je vystavěno na zásadě plného odčinění nemajetkových újem na zdraví, resp. na určení výše náhrady podle zásady slušnosti; v souvislosti s tím byla k 1. 1. 2014 zrušena vyhláška č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění. Spravedlivý a rozumný výklad takové úpravy, která postrádá jakákoliv bližší kritéria pro stanovení výše náhrady, vyžaduje podrobnější konkretizaci a nastavení základních východisek, aby soudní praxe mohla dospět k vzájemně souměřitelným a zároveň předvídatelným rozhodnutím (srov. požadavek § 13 o. z. na kompaktnost judikatury).**
 - Za tímto účelem vypracoval Nejvyšší soud ve spolupráci se Společností medicínského práva, zástupci pojistitelů a dalších právnických a lékařských profesí Metodiku k odškodňování nemajetkových újem podle § 2958 o. z. Jde o materiál, který je vystavěn na základech, principech a metodách, které byly v době od listopadu 2012 do března 2014 diskutovány širší právníkou veřejností, a jehož odborným podkladem je komplexní medicínský pojatá systematika zdravotních újem, vystihující vzájemné proporce v rámci náhrady za bolest a za ztížení společenského uplatnění. Její praktická realizace vyžaduje dostatečně široké skutkové zjištění ohledně stavu pacienta doplněné o jeho odborné lékařské hodnocení tak, aby pro rozhodnutí soudu byl zajištěn dostatečně podrobný, strukturovaný a pochopitelný podklad, umožňující dosáhnout přiměřených proporcí mezi jednotlivými typy újem při současném zachování prostoru pro zohlednění individuálních okolností na straně poškozeného.**
 - Metodika k náhradě za bolest a ztížení společenského uplatnění (§ 2958 o. z.) nemá a nemůže mít závazný charakter, je však pomůckou k naplnění zásady slušnosti ve smyslu § 2958 o. z., proto Nejvyšší soud doporučuje soudům, aby ji při rozhodování ve sporech o náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 o. z. využívaly a aby v rozhodnutích zdůvodnily svůj postup podle pravidel v ní nastavených. Text Metodiky je od 14. 4. 2014 k dispozici na internetových stránkách Nejvyššího soudu (www.nsoud.cz). Nejvyšší soud vyzývá soudce ke studiu Metodiky, k účasti na školicích akcích a žádá o sdělování zkušeností s praktickým využitím Metodiky, aby mohla být případně doplňována či zpřesňována.**
 - Metodika k náhradě za bolest a ztížení společenského uplatnění (§ 2958 o. z.) sestává ze čtyř částí: A. Preambule (úvod, obecný výklad), B. Přehled bolesti (bodové hodnoty bolesti), C. Aktivity a Participace (část Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví, ve verzi upravené pro účely hodnocení ztížení společenského uplatnění), D. Technická část (tvorba posudků a kvalifikace znalců).**
 - Soubory ke stažení:**
 - A - Preambule - Sbírka
 - B - Přehled bolesti - Sbírka
 - C - Aktivity a participace - Sbírka
 - D - Technická část

Bolestné

Metodika NS k nemajetkové újmě na zdraví

- Revize přílohy 1 vyhlášky č. 440/2001 Sb.
- **Nový přehled bolesti**
 - skládá se z jednotlivých položek, jimž jsou přiřazeny bodové hodnoty vyjadřující vzájemné proporce mezi jednotlivými položkami
- **Hodnota bodu:** 1% hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející roku, v němž vznikl nárok/vznikla bolest
 - Za rok 2021 37.839,- Kč, tj. **1 bod 378,39 Kč**
pro rok 2022 (v r. 2015 1 bod = 256,86 Kč)

Pracovní úraz

- nařízení vlády 276 / 2015 Sb.

Strana 3506	Sbírka zákonů č. 276 / 2015	Částka 113
276		
NAŘÍZENÍ VLÁDY		
ze dne 12. října 2015		
o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání		

- **1 bod 250,- Kč (nově 370,- Kč ?)**

Hodnocení bolesti

- Bolest může vznikat jak při samotné škodné události, tak při léčení či odstraňování následků újmy na zdraví.
- Posuzující lékař vychází ze zdravotnické dokumentace a hodnotí samostatně každý bolestivý stav, který je v příčinné souvislosti se škodnou událostí, přičemž pouze první operace u zlomenin a uzavřených poranění kostí či jiných systémů organismu se hodnotí jako otevřená rána (součást bolesti utrpěné při škodné události).
- Případné další operace či jiné obdobné invazivní zákroky se hodnotí samostatně podle položek, které odpovídají charakteru zásahu při prováděném výkonu.
- Otevřené zlomeniny nejsou klasifikovány jako samostatný typ zlomeniny a jejich charakter se zohlední tak, že se k ohodnocení zlomeniny přičte bodové ohodnocení zasažení povrchových částí podle odpovídajících položek.
- Chybí-li v přehledu bolesti pro některý typ poškození výslovná položka, použije se pro účely bodového ohodnocení položka, která se svou povahou a závažností nejvíce blíží příslušnému poškození.

Hodnocení bolesti II

- Funkční či anatomická ztráta končetiny či orgánu nepředstavuje limit, který by u mnohočetných poranění nemohl být přesažen, je-li bolest intenzivnější a léčení náročnější než samotné odnětí končetiny či orgánu, tam kde to není pojmově vyloučeno; v takovém případě nesmí být výše náhrady nepřiměřená.
- Výše náhrady může být posuzujícím lékařem upravena (zvýšena) v závislosti na komplikovanosti zdravotního stavu, který vyžaduje náročnější způsob léčby ve vztahu k položkám, jichž se komplikace týká, jestliže základní ohodnocení dostatečně nevystihuje závažnost újmy.
- Rozlišují se následně stupně komplikací (jsou-li v příčinné souvislosti se škodnou událostí) a jim přiřazené procentní zvýšení náhrady:
 - Komplikace **lehká - do 5 %** - vyžaduje krátkodobou léčbu, neprodlouží léčbu pro základní diagnózu. Nemá prokazatelný vliv na celkový stav (např. povrchní rozpad nebo infekce rány, psychická alterace).
 - Komplikace **středně závažná - do 10 %** - vyžaduje dlouhodobou léčbu nebo další operaci, může prodloužit léčbu pro základní diagnózu nebo vyžaduje další operace (např. flebotrombóza, selhání osteosyntézy, hluboká infekce rány, compartment syndrom).
 - Komplikace **závažná - do 15 %** - v akutní fázi prudce zhorší zdravotní stav, vyžaduje intenzivní léčbu místní nebo celkovou, více reoperací (např. rozpad anastomozy, pneumonie, břišní compartment syndrom).
 - Komplikace **těžká - do 20 %** - celková, přechodně ohrožuje život, závažně ohrožuje zdraví (např. orgánové selhání, kardiopulmonální resuscitace).

Metodika využívá etiologický přístup vycházející z klasifikace bolestivých stavů podle postižení jednotlivých orgánů či částí těla a vyjadřující míru bolesti jako tělesného a duševního strádání v souvislosti se zásahy do zdraví

S12	Zlomenina krku
	Tam, kde není nutné nebo vhodné použít mnohočetné kódování více položkami (kódy) k vyznačení zlomeniny a otevřené rány, jsou pro nezávislé použití na doplňkovém (dalším) místě položky (kódu) poskytnuty následující podpoložky: . 0 zavřená . 1 otevřená Patří sem: krční - cervikální: . nervový oblouk . páteř . trnový výběžek . příčný výběžek . obratel . obratlový oblouk
S12.0	Zlomenina prvního krčního obratle
	Atlas
S12.1	Zlomenina druhého krčního obratle
	Epistrofeus - čepovec (axis)
S12.2	Zlomenina jiného určeného krčního obratle
	Nepatří sem: mnohočetné zlomeniny krční páteře (S12.7)
S12.7	Mnohočetné zlomeniny krční páteře
S12.8	Zlomenina jiných částí krku
	Jazyklo os hyloideum Hrtan Chrupavka štítná Průdušnice
S12.9	Zlomenina krku, část NS
	Zlomenina krční(-ho): . páteře NS . obratle NS

S12 Zlomeniny krční páteře

S121	Zlomenina trnového výběžku krčního obratle	30
S122	Zlomenina jednoho příčného výběžku krčního obratle	30
S123	Zlomeniny více než jednoho příčného výběžku krčních obratlů	80
S1240	Zlomenina kloubního výběžku krčního obratle - jednoho	40
S1241	- obou	80
S1250	Zlomenina oblouku krčního obratle - bez dislokace	90
S1251	- s dislokací	125
S1260	Zlomenina zubu čepovce tzn. 2. krč. obratle (epistrophi) - bez dislokace	150
S1261	- s dislokací	250
S1270	Zlomenina 1. nebo 3. - 7. krčního obratle bez dislokace	50
S1271	Kompresivní zlomeniny těl obratlů krčních se snížením přední části těla obratle	
	- nejvýše o jednu třetinu	75
	- o více než jednu třetinu	100
S1273	Roztříštěné zlomeniny těl obratlů krčních	150

Bolestné

Metodika NS

S12 Zlomeniny krční páteře

S121	Zlomenina trnového výběžku krčního obratle	30
S122	Zlomenina jednoho příčného výběžku krčního obratle	30
S123	Zlomeniny více než jednoho příčného výběžku krčních obratlů	80
S1240	Zlomenina kloubního výběžku krčního obratle - jednoho	40
S1241	- obou	80
S1250	Zlomenina oblouku krčního obratle - bez dislokace	90
S1251	- s dislokací	125
S1260	Zlomenina zubu čepovce tzn. 2. krč. obratle (epistrophei) - bez dislokace	150
S1261	- s dislokací	250
S1270	Zlomenina 1. nebo 3. - 7. krčního obratle bez dislokace	50
S1271	Kompresivní zlomeniny těl obratlů krčních se snížením přední části těla obratle	
	- nejvýše o jednu třetinu	75
S1272	- o více než jednu třetinu	100
S1273	Roztříštěné zlomeniny těl obratlů krčních	150

Příloha č. 1 k nařízení vlády č. 276/2015 Sb.

Počty bodů pro ohodnocení bolesti pro jednotlivá poškození zdraví způsobená pracovním úrazem

	Poranění krční páteře	
7.25	Zlomenina výběžku krčního obratle (trnový, příčný)	30
7.26	Zlomeniny více než jednoho výběžku krčních obratlů (trnový, příčný)	za každý další zlomený výběžek připočítat 10 bodů
7.27	Zlomenina kloubního výběžku krčního obratle - jednoho	60
7.28	Zlomenina kloubního výběžku krčního obratle - obou	120
7.29	Zlomenina oblouku 1. nebo 2. krčního obratle bez posunu	90
7.30	Zlomenina oblouku 1. nebo 2. krčního obratle s posunem	110
7.31	Zlomenina oblouku 3.-7. krčního obratle bez posunu	75
7.32	Zlomenina zubu 2. obratle (epistrophei) bez posunu	150
7.33	Zlomenina zubu 2. obratle (epistrophei) s posunem	250
7.34	Zlomenina těla 1. krčního obratle bez posun	90
7.35	Zlomenina těla 1. krčního obratle s posunem	125
7.36	Zlomenina těla 2. krčního obratle bez posunu	100
7.37	Zlomenina těla 2. krčního obratle s posunem	200
7.38	Zlomenina těla krčního obratle C 3 - 7 bez posunu	50
7.39	Zlomenina těla krčního obratle C 3 - 7 kompresivní se snížením těla obratle méně než o 1/3	110
7.40	Zlomenina těla krčního obratle C 3 - 7 s posunem nebo se snížením těla o více než 1/3	150
7.41	Mnohočetné zlomeniny obratlů krční páteře	součet bodů příslušných položek z položek 7.25 až 7.40, nejvýše však 500 bodů
	Poškození krční	

Rozsudek NS ze dne 12.2.2020, sp. zn. 7 T do 1485/2019
(Rt51/2020)

- Podkladem pro stanovení výše náhrady jak za ztížení společenského uplatnění, tak za bolest (§2958 o.z.) bude zpravidla posudek znalce z oboru zdravotnictví, *odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví*. Pouze v jednoduchých případech se lze spokojit s odborným vyjádřením.

Ocenění nemateriální újmy

Soudní znalec: znalecký posudek

- Aktuálně je 83 znalců v oboru zdravotnictví, odvětví **stanovení nemateriální újmy na zdraví**
- 1 znalec v oboru zdravotnictví, odvětví **hodnocení míry bolesti a funkčních schopností při újmách na zdraví** (podle přílohy k vyhlášce 505/2020)

Ošetřující lékař: lékařský posudek (odborné vyjádření)

- NV 276/2015 Sb.
- Lékařský posudek
- § 8
- (1) Lékařský posudek o ohodnocení bolesti nebo lékařský posudek o ztížení společenského uplatnění, jde-li o
 - a) pracovní úraz, vydává
 - 1. poskytovatel zdravotních služeb, který poškozenému poskytoval zdravotní služby v souvislosti s pracovním úrazem pouze v jednom oboru specializované způsobilosti nebo zvláštní odborné způsobilosti; posuzujícím lékařem je ošetřující lékař příslušné specializované způsobilosti nebo zvláštní odborné způsobilosti,
 - 2. registrující poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost (dále jen „registrující poskytovatel“), pokud poškozenému pro daný pracovní úraz poskytovalo zdravotní služby více poskytovatelů zdravotních služeb; posuzujícím lékařem je lékař v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost, nebo
 - 3. poskytovatel zdravotních služeb, který poskytoval poškozenému zdravotní služby naposledy, nemá-li poškozený registrujícího poskytovatele zdravotních služeb a pokud poškozenému pro daný pracovní úraz poskytovalo zdravotní služby více poskytovatelů zdravotních služeb; posuzujícím lékařem je ošetřující lékař příslušné specializované způsobilosti nebo zvláštní odborné způsobilosti,

ZSU (2022) $400 \times 37\,839,- \text{ Kč} = 15\,135\,600 \text{ Kč}$

ZSU – pracovní úraz

- *Příloha č. 3* k nařízení vlády č. 276/2015 Sb. **Počty bodů pro ohodnocení ztížení společenského uplatnění pro jednotlivá poškození zdraví způsobená pracovním úrazem**

	Poúrazové omezení hybnosti páteře	
5.17	- lehké	200
5.18	- lehké s příznaky kořenového dráždění	400
5.19	- středně těžké	300
5.20	- středně těžké s příznaky kořenového dráždění	600
5.21	- těžkého stupně	400
5.22	- těžkého stupně s příznaky kořenového dráždění	800
5.23	Poúrazová paraparéza	1200
5.24	Poúrazová kvadruparéza podle tíže	2000 - 3000
5.25	Poúrazová paraplegie	5600
5.26	Poúrazová kvadruplegie	6000
5.27	Poúrazová hemiparéza podle tíže	1000-1600
5.28	Poúrazová hemiplegie	5200
5.29	Poúrazová monoparéza podle tíže	300 - 600
5.30	Poúrazová monoplegie	2800

Shrnutí

- Kompletní zdravotnická dokumentace, včetně obrazové
- Anamnéza
- Klinické vyšetření
- Zohlednit předchorobí (Výpis ze zdravotnické dokumentace - *Příloha č. 1 k vyhlášce č. 98/2012 Sb.*)
- Vyžádat vyšetření/nález lékaře jiné specializace; přibrání konzultanta

Vyhodnocení

- **Pacient A:** při dopravní nehodě jako spolujezdec utrpěl distorzi krční páteře, nemá trvalé následky
 - S134 Podvrtnutí a natažení krční páteře 30 bodů
 - 30 bodů x 378,39 Kč = 11 351,70 Kč, po zaokrouhlení **11 352,- Kč**
- **Pacient B:** spadl na zahradě ze žebříku při česání ovoce, způsobil si frakturu L1, reziduálně má paraparézu DKK lehkého st.
 - Zavinil si sám, nemateriální újma **0,- Kč**
- **Pacient C:** v zaměstnání spadl z lešení, způsobil si frakturu L1, reziduálně má paraparézu DKK lehkého st.
 - Bolestné:
 - 9.42 Zlomenina bederního obratle kompresivní se snížením těla obratle - více než o 1/3...150 bodů
 - 9.50 Transverzální léze bederní míchy...400 bodů
 - ZSU:
 - 5.23 Poúrazová paraparéza....1200 bodů
 - Bolestné a ZSU 1750 bodů x 250 Kč = **437 500,- Kč**

Děkuji za pozornost!